

CORVINUS
BUDAPESTI
EGYETEM

Gazdálkodástudományi kar

This research was supported by the project nr. EFOP-3.6.2-16-2017-00007, titled "Aspects on the development of intelligent, sustainable and inclusive society: social, technological, innovation networks in employment and digital economy". The project has been supported by the European Union, co-financed by the European Social Fund and the budget of Hungary.

Neulinger Ágnes, Bársony Fanni, Gjorevska Natasha,
Lazányi Orsolya, Pataki György, Takács Sándor, Török Anna

SZUBJEKTÍV JÓLLÉT AZ ALTERNATÍV ÉLELMISZERELLÁTÓ HÁLÓZATOKBAN

SZÉCHENYI 2020

HUNGARIAN GOVERNMENT
INVESTING IN YOUR FUTURE

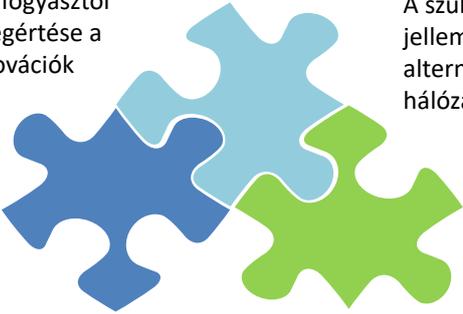
CÉLOK

01

A szervezeti és fogyasztói viselkedése megértése a társadalmi innovációk esetében

02

A szubjektív jóllét jellemzőinek megértése az alternatív élelmiszerellátó hálózatokban

03 A közösségi jóllét, benne a fogyasztói- és munkavállalói jóllét megértése az alternatív élelmiszerellátó hálózatokban

ELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉS

SWB

SZUBJEKTÍV JÓLLÉT

“Kiterjedt ernyőfogalom, amely minden formáját magában foglalja az egyéni élet- vagy érzelmi tapasztalat értékelésének” (Diener és szerzőtársai 2016)

CWB

FOGYASZTÓI JÓLLÉT

A termékkel és szolgáltatásokkal összefüggő fogyasztói tapasztalatok egyén és társadalmi következménye (Sirgy és Lee 2006)

EWB

MUNKAVÁLLALÓI JÓLLÉT

Kiterjedt, holisztikus tapasztalat a munkavégzéssel összefüggésben (Grant és tsai 2007)

ELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉS

SWB

SZUBJEKTÍV JÓLLÉT

- A szubjektív jóllét befolyásolja az objektív jóllétet
- A felelős marketing (CSR) számára is lényeges koncepció
- A szubjektív jóllét az egyéni élet általános értékelését mutatja, amelynek része a boldogság és az élettél való elégedettség (Diener 1984).
- Ahuvia és Friedman (1998) szerint olyan egyéni és tartós állapotról van szó, amelynek része az élettél való elégedettség (kognitív elem) és az ehhez kapcsolódó pozitív és negatív érzelmek (affektív elem).

ELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉS

CWB

FOGYASZTÓI JÓLLÉT

- A marketing célja a fogyasztói jóllét növelése (Kotler 2010)
- A közösségi jóllét tényezői között mérhető a fogyasztói jóllét (Sirgy és tsai 2010)
- A fogyasztói magatartással összefüggő összes tevékenységet magában foglalja: beszerzés, előkészítés, fogyasztás, tulajdonlás, fenntartás, eldobás/újrahasznosítás (Sirgy és Lee 2006)
- Egyéni és társadalmi szinten egyaránt értelmezendő (Sirgy és Lee 2006)
- Iparági és termékszintű eltérések figyelembevétele (Grzeskowiak és Sirgy 2007)
 - Étellel/étkezéssel összefüggő jóllét (Block és tsai 2011, Goetzke és tsai 2014)

ELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉS

EWB

MUNKAVÁLLALÓI JÓLLÉT

- „Mindenki érti és senki sem tudja pontosan meghatározni” (Lyobomirs 2001)
- Az egészséges szervezeti működés jellemzője (Wilson és tsai 2004)
- Összetevői kapcsolódnak
 - Érzelmi, pszichológiai és társas tényezőkhöz (Keyes 2002)
 - Fizikai, pszichológiai és társas tényezőkhöz (Grant és tsai 2007)
 - Érzelmi, pszichológiai, társas és spirituális tényezőkhöz (Pawar 2016)

KAPCSOLAT A FOGYASZTÓI ÉS MUNKAVÁLLALÓI JÓLLÉT KÖZÖTT

Anderson és tsai (2013) alapján

ALTERNATÍV ÉLELMISZERELLÁTÓ HÁLÓZATOK MINT TÁRSADALMI INNOVÁCIÓK

A termelés és értékesítés új modelljei, mint a vásárlói közösségek, közösség által támogatott mezőgazdaság, a dobozos rendszerek (Zoll és tsai 2018)

Típus	Jellemző	Példa
Közösség által támogatott mezőgazdaság	Tartós elkötelezettség termelő és fogyasztó között, a fogyasztó előzetesen anyagiilag támogatja a termelőt a jövőbeli terményekből való részesedésért.	Három-kaptár Biokert
Vásárlói közösség	Fogyasztók önszerveződése, termelői áruk beszerzésére és a tagok közötti kiosztásra.	Szatyor-bolt
Közösségi kert	A tagok területet bérelnek egy közös termőterületen belül, ahol maguk vetnek és aratják le a termést elsősorban saját fogyasztásukra.	Grundkert Első-Kispesti Kert Csárdás Kert
Közösségi kert társadalmi integrációs céllal	A szervezet területet biztosít a közösség számára, ahol a tagok közösen fogyasztják el a megtermelt élelmiszert.	Mahajana Alapítvány kertje Csörögön
Doboz rendszer	Heti rendelés fix vagy egyéni összeállítású termékekkel, szezonális áruval.	Zsámbok Biogazdaság

KUTATÁS MÓDSZERTANA

- Mélyinterjúk fogyasztókkal, termelőkkel, elosztást végző önkéntesekkel
- Adatfelvétel: 2018. július – december
- Új (legfeljebb egy éve tag) és tapasztalt (legalább három éve tag) fogyasztókkal
- Adatelemzési stratégia egyszerre deduktív (szakirodalom szerinti) és induktív (adat alapú)

Típus	Tapasztalat	Interjú szám
Közösség által támogatott mezőgazdaság	Új tag	2
	Tapasztalt	2
Doboz rendszer (heti rendelések)	Új tag	5
	Tapasztalt	6
Közösségi kert (éves tagság)	Új tag	2
	Tapasztalt	6
Termelők, elosztást segítő önkéntesek	Tapasztalt	6

EREDMÉNYEK – A FOGYASZTÓI RÉSZVÉTEL JELLEMZŐI

	Termelői piac (hagyományos és online)	Közösségi vásárlás/ doboz rendszer		Közösség által támogatott mezőgazdaság	Közösségi kert
		Egyéni, rugalmas	Egységes, kötött		
	Veddegyütt Szezon Zöldkosár	Szatyor Zsámbok's Organic Garden	Szatyor Zsámbok's Organic Garden	Magos-völgy Táncoskert	Albertfalva Árnyaskert Ibolyáskert
Elköteleződés	Alkalmi	Hetente	Hetente	Éves	Éves
Fogyasztó – termelő kapcsolat	Minimális	Minimális	Minimális	Közeli, fontos	Prosumer
Élelmiszerforrás	Kiegészítő	Fő/ kiegészítő	Fő/ kiegészítő	Fő/ kiegészítő	Kiegészítő
Termelésben részvétel	Nem	Nem	Nem	Nem/ alkalmi	Meghatározó

EREDMÉNYEK – A FOGYASZTÓI RÉSZVÉTEL JELLEMZŐI

	Termelői piac (hagyományos és online)	Közösségi vásárlás/ doboz rendszer		Közösség által támogatott mezőgazdaság	Közösségi kert
		Egyéni, rugalmas	Egységes, kötött		
Kontrol a termelés felett	Nincs	Alacsony	Alacsony	Magas	Magas
Organikus / bio termelés	Változó	Változó	Változó	Igen	Igen
A közösség szerepe	Nincs	Változó	Változó	Magas	Magas
Motiváció	Könnyű hozzáférni hazai áruhoz Fenntarthatóság	Minőség, áru biztonság, közösség, termelő támogatása, fenntarthatóság	Minőség, áru biztonság, közösség, termelő támogatása, fenntarthatóság	Minőség, áru biztonság, személyes kapcsolat a termelővel, fenntarthatóság	Kapcsolat a természettel, hobbi, minőség, áru biztonság, közösség, fenntarthatóság

SZUBJEKTÍV JÓLLÉT

Kötelező tevékenységek/
stressz
Konfliktusok
Rendelési problémák

"Nekem kellett kikeresnem, amit rendeltem."

„Nagyon más az íze. Mint gyermekkoromban.”

Egészség
Közösség,
társas támogatás
Identitás
Megerősítés

FOGYASZTÓI JÓLLÉT

Beszerezés **Előkészítés** **Fogyasztás** **Tulajdonlás** **Fenntartás** **Eldobás**

„Szeretem, hogy van házhoz szállítás.”

„A gyerekek szeretik rendezgetni a zöldségeket, játszani velük.”

„Nem mindig tudom milyen lesz, de ez ezzel jár.”

„Drága, de megéri az árát.”

„Kapirgálunk, mint Kukori és Kotkoda”.

„Amit magadnak természetes, azt nehezebb eldobni”.

MUNKAVÁLLALÓI JÓLLÉT

Egészséggel összefüggő tényezők

- Érzelmi egyensúly
- Lelkibéke
- Egészséges ételek termesztése
- Természetközelség
- Kemény fizikai munka

Közösséghez kapcsolódó tényezők

- Hozzájárulás a fenntarthatósághoz
- Megbecsültség
- Közösséghez tartozás

„A boldogság nem azt jelenti, hogy jó a kedved, hanem hogy az értékeid szerint élsz”.

KÖVETKEZTETÉSEK

- Különösen a tapasztalt tagok életminőségéhez járul hozzá az alternatív élelmiszerellátási hálózatokban való részvétel – az új tagok elfogadják a rendszer sajátosságait vagy kilépnek
- Ez a fogyasztási mód jelentősen eltér a mainstream-től, tanulást igényel, nem azonnal támogatja feltétlenül a fogyasztói jóllétet.

„Ez nem való mindenkinek”

ZÁRSZÓ, KITEKINTÉS

- A szubjektív jóllét vizsgálatának többszemponú megközelítése
 - az étellel való összeelégedettség egy dimenziójaként, egyúttal más életterületekkel való elégedettséget is megértve (pl. közösségi jóllét, munkahelyi jóllét),
 - alternatív élelmiszerellátási hálózatokban való részvétel jelentőségének megértése
- Az alternatív élelmiszerfogyasztás példaként szerepelhet más alternatív fogyasztási helyzetek megértéséhez.
- Közösséghez tartozás, elköteleződés jellemzőinek megértése alternatív fogyasztási helyzetben.

KÖSZÖNJÜK

SZÉCHENYI 2020

HUNGARIAN
GOVERNMENT

European Union
European Social
Fund

INVESTING IN YOUR FUTURE